

EY ADEMOĞULLARI: EFENDİMİZDEN ALTIN İKAZLAR

el-Hamdü li'llâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben müberaken fîhi alâ külli hâlin ve fî külle hîn. Ve's-selâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emma bâ'dü;

a. Günlük Rızık ve Sağlık: Dünyanın Çekişmelerine Karşı Doyum ve Teşekkür

Fe-kâle rasûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem.

إِبْنُ آدَمَ، عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ، وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا
يُطْغِيكَ. ابْنُ آدَمَ، لَا بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ، وَلَا بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ.
ابْنُ آدَمَ، إِذَا أَصْبَحْتَ مُعَافًى فِي جَسَدِكَ، آمِنًا فِي
سِرِّبِكَ، عِنْدَكَ قُوَّةٌ يَوْمِكَ، فَعَلَى الدُّنْيَا الْعَفَا.

İbne âdeme indeke mâ yekfike ve ente tatlubu mâ yutğike ibne âdeme lâ bi-kalîlin tena'u ve lâ bi-kesîrin teşba'u ibne âdeme izâ

*asbahte mu'âfen fî cesedike âminen fî sirbike
indeke kûtü yevmike fe-ale'd-dünye'l-'afâ.*

İbni Ömer radiyallahu anhu'umadan.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in
şöyle buyurduğu naklediliyor.

İbne âdeme. Burada ya takdir edilecek
yani nida var burada.

Ey Âdemoğlu!

Hepimiz Hz. Adem atamızın neslinden gel-
diğimiz için, Ademoğluyuz hepimiz.

Ey Âdemoğlu!

Diyor Efendimiz. Ey insanlar! Demek yani.
Ey insan! *Indeke mâ yekfike.* Yanında sana ye-
tecek kadar yiyecek, içecek, rızık, ihtiyacını
karşılacak malzeme madde var.

Ve ente tatlubu mâ yutğîke. Hâlbuki sen
seni azdıracak miktarı istiyorsun. Yeterince
olan var. Fazlasını ve seni azdıracak olanı isti-
yorsun. Çünkü

Inne-l-insâne leyatğâ. En ra-âhu-stağnâ.
(Alak Suresi 6-7. Ayet)

İkrâ suresindeki âyet-i kerîmede bildiril-
diği gibi, insanoğlu kendisini zengin gördü mü,

müstağni gördü mü, varlıklı gördü mü, yerinde duramaz, sapıtır. Tuğyan eder, günahlara dalar, haramlara dalar. Allahu Teâlâ hazretlerine tazarru, niyazı, ibadeti keser, eksiltir, şeytana uymayı arttırır.

Onun için Peygamber Efendimiz, zengin olmasından ashabının, daha çok korkuyordu fakir kalmasından. Çünkü fakir olduğu zaman dua edecekler. Allaha yalvaracaklar. Ama zengin oldukları zaman, belki günahlara dalacaklar, belki namazı niyazı bırakacaklar, kendi keyiflerine bakacaklar, yan gelip yatacaklar.

İbne âdeme lâ bi-kalîlin tena'u ve lâ bi-kesîrin teşba'u.

Ey Âdemoğlu!

Az bir şeyle kanaat göstermiyorsun, az bir şeyle yetinmiyorsun, çok verilince de doymuyorsun. Hababam, de babam, ye babam, ye babam, bir türlü gözün doymuyor, karnın doymuyor.

İbne âdeme. Ey Ademoğlu!

İzâ asbahte mu'âfen fî cesedike. Sabahleyin vücudun afiyette, sağlıklı, sıhhatli olarak kalktın mı?

Âminen fî sirbike. Nefsin emniyette olarak, kalktın mı?

O zaman. *İndeke kûtü yevmike.* O gün kü rızkında yanında var mı?

Var.

Fe-ale'd-dünye'l-'afâ. Artık dünyaya aldırma, dünyalığa aldırma, dünyaya karşı müstağni ol, artık dünya ne yaparsa kendi halinde kalsın, dünyaya bir merhaba çek, günlük gıda var, sağlıklısın, nefsin emniyette. Daha ne istiyorsun?

Allaha şükret demek istiyor.

b. Azaların Kontrolü ve Allah'ın Lütufları: Manevi Temizlik

İkinci hadîs-i şerîf.

إِبْنُ أَخِي إِنَّ هَذَا يَوْمٌ، مَنْ مَلَكَ فِيهِ سَمْعُهُ وَبَصَرُهُ
وَلِسَانَهُ غُفِرَ لَهُ. يَعْنِي يَوْمَ عَرَفَةَ.

İbne ehî inne hâze yevmün men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû ğufira lehû ya'ni yevme arefete.

İmam b. Ahmed Hanbel hazretlerinden ve İbn Sa'd'dan rivayet edilmiş.

Abdullah İbn Abbâs radiyallahu anhuma buyuruyor. Naklediyor ki;

İbne ehî inne hâze yevmün men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû ğufira lehû ya'ni yevme arefete.

Peygamber Efendimiz ona şöyle buyurmuş;

İbne ehî. Ey kardeşimin oğlu. Yeğenim. Çünkü Abdullah İbn Abbâs, Abbâs amcasıydı. Abbasın oğlu babasının abisiydi yani.

Ey yeğenim! Ey kardeşimin oğlu!

Hâze yevmün. Bugün öyle bir gündür ki, öyle mübarek bir gündür ki, Allah'ın öyle afvı mağfiret eylediği, lütfettiği, kullara ikramlar saçtığı, nimetler bahşettiği, öyle güzel bir gündür ki.

Men meleke fîhi sem'ahû. Kim bu günde gözüne, kulağına ve diline sahip olursa.

Sem'ahû. Kulağa. *Basarahû.* Göze. *Lisânehû.* Dili.

Yani kulağına sahip olursa ne demek?

Kulağı ile günah işlemezse. Gözüne sahip olursa ne demek?

Harama bakmazsa.

Diline sahip olursa ne demek?

Günahlı laf söylemezse demek.

Kim bu azalarına sahip olursa, onlara günah işletmezse. *Ğufira lehû*. Allah onun günahlarını mağfiret eder. Allah'ın mağfiretine, rahmetine, gufrânına mazhar olur.

Hangi gün bu?

Ya'ni yevme arefete. Arefe gününü kastetmiş. Hacıların Arafat a çıktığı günü kastetmiş. Yanında bu Abdullah İbn Abbâs varmış, bineğinin arkasında, ondan sonra karşıdan da kadınlı erkekli bir kabile hacı kafilesi görününce, işte tabi bakılıyor, bakılıyor ama bakılanların arasında kadınlar kızlar falan var, o zaman böyle buyurmuş Peygamber Efendimiz. Bu öyle bir gündür ki; kim kulağına, diline, gözüne bu günde sahip olursa mağfiret olunur. Yani bakmayacak.

E bu bakmamak nasıl olacak?

Bakmamak büyüklerimizin ortaya koyduğu esası uygulamakla olacak.

Nazar ber-kadem. Bakışları yerde olacak, pabucunun ucunda olacak, böyle edepli bir iffetli bir kız gibi böyle yürüyecek. Yoksa etrafına baktı mı mutlaka bir şeye gözü takılır.

Tabi Arafat da, hem Müslümanlar var, hem örtülü insanlar var. Böyle bir diyarda ise, örtünmek ihtiyacı duymayan, örtünmeyi bir esas saymayan, sakınmayan insanlar var. Ne kolunu ne bacağına ne göğsünü, ne başka azasını sakınmıyor. Oturuşuna kalkışına dikkat etmiyor, giyimine dikkat etmiyor. Giyimli kuşamlı olsa bile giyiminin kuşamının altından vücudunun hatları belli oluyor, yani giyilmemiş gibi.

Ahir zamanda bazı kadınların. *Kâsiyâtün ‘âriyâtün* olacağını bildiriyor Peygamber Efendimiz.

Kâsiyât, kisveli demek, giyimli, *kâsiyâtün*, amma *‘âriyâtün*, ariyatta ari elbisesiz demek. Giyimli ama çıplak. Giyimli ama çıplak nasıl olur?

Öyle kıyafet giyer ki çıplak gibi. Ya şeffaf olduğundan çıplak gibidir. Giyimi vardır ama şeffaftır, tüldür, altı görünüyordur. Ya da şef-

faf değildir ama sımsıkı vücuda sarılmıştır, vücudunun her şeyi belli oluyordur, ondan dolayıdır.

Demek ki bizim burada gözümüze, kulağı-mıza, dilimize sahip olma işine daha da dikkat etmemiz gerekiyor, bu anlaşılıyor.

Tabi arefe günü, Arafat a çıktıkları gün hacıların, hacılar için çok önemli gündür, Arafat a çıkmak haccın esaslarından bir esastır. Arafat a çıkma olmazsa, Arafat ta vakfe olmazsa, o saatlerde olmazsa, o günde olmazsa, arefe gününde olmazsa, hac bir dahaki seneye kalır, bitti, hac olmaz. Yetişemedi, arıza oldu, Arafata gidemedi, bulunamadı Arafat vakfesinde, hacı olamaz. E biz bir gün sonra gitsem de bütün gün kalsam üç gün kalsam. İstersen bir ay kal. Arafat'ta arefe gününde zevalden sonra güneşin batışına kadar, hatta o zamana yetişemezse gece vaktine kadar, yani imsâk kesilinceye kadar gidebilmiş olması lazım. Gidemezse kaçırıldı mı gider kaçır yani. O kadar hacılar için önemli. Haccın yarısı, çok önemli bir işi, Arafat da bulunmak, vakfe yapmak.

Hacı olmayanlar içinde çok önemli Türkiye'deki, Avustralya'daki, Afrika'daki,

Asya'daki Amerika'daki Müslümanlar içinde önemli, çok kıymetli bir gün. Kurban bayramının arefesi.

O arefe gününde oruç tutanın, bir sene geçmiş seneki günahları affolunur, bir sene gelecek seneki günahları affolunur. Muazzam bir ikram. Bir dahaki seneye de yaşayacak demek ki. Günahları da hem de affolunmuş olarak. Çok önemli. Hacca gidemeyenler içinde önemli bir gün. İşte oraya gidenlerde burada duranlarda gözüne, kulağına, diline sahip olacak.

Dil ile günahı da çok yapıyoruz. Dil ile günah gıybet günahıdır bir. Orda olmayan insanın aleyhinde konuşursan, onu üzecek, hoşlanmayacağı şeyler gıybet olur. Yalan söylersen iftira olur. Ona yalan atarsan iftira olur. Veyahut burada bulunan adama doğrudan doğruya ulan sen şöylesinde böylesinde bilmem nede, oda kalbi kırıldı, boynunu büktü, kapıdan çıktı. O da günah. Kalp kırmakta günah. Yani bu dil, insanları cehenneme en çok dili ile işlediği günahlar sokuyor. Bir dili ile iki dudağı arasındaki bu dili ile işlediği günahlar, birde iki bacağı arası. İki şeyden cehenneme giriyor.

Çok dikkat etmek lazım. Gözüne dikkat etmek lazım bakmayacak. Kulağına dikkat edecek, dinlemeyecek. Şarkılar, türküler, ah canım yandım vuruldum serildim bayıldım ayıldım öldüm kaldım dinlemeyeceksin, çünkü günah. Çünkü Resûlullah'ın sevmeyeceği, Allah'ın sevmeyeceği şeyler. Onun için çok dikkat etmemiz gerekiyor.

c. Gündüzün İlk Namazı ve Manevi Koruma

Üçüncü hadîs-i şerîf.

إِبْنُ آدَمَ، اِضْمَنْ لِي رَكَعَتَيْنِ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ، أَكْفِكَ
آخِرَهُ.

İbne âdeme idman lî rek'ateyni min evveli'n-nehâri ekfike âhirahû.

Abdullah İbn Ömer radiyallahu an-huma'dan. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz;

Ey Ademoğlu!

İbne âdeme.

Ey Âdemoğlu!

Ey insan!

Ey kiři!

İdman lî rek'ateyni min evveli'n-nehâri ekfike âhirahû. Gündüzün ilk başlangıç saatlerinde, evvelinde iki rekât namaz kılmayı bana yapacağını söyle, teminat ver, yapacağım, muhakkak yapacağım diye söz ver, yap. *Ekfike âhirahû.* Bende o günün ahirine kadar senin hayır içinde olacağına, sevaplar kazanacağına, gününün hayırlı verimli geçeceğine teminat vereyim.

Tabi bunu kim söylüyor?

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfin de söylüyor ama Cenâb-ı Hak böyle vaat etmiştir diye bildiriyor bize.

Yani onun için güne başlarken iki rekât namaz kılmak lazım. Bu iki rekât namaz bizim kıldığımız namazların içinden hangisi?

Biz bazı şeyleri yapıyoruz ama büyüklerimiz yap dedi diye yapıyoruz, kıymetini sevabını bilmeden yapıyoruz.

Acaba hangisi?

Bazıları demişler ki, bu sabah namazının sünnetidir. İki rekât işte ezan okunuyor, imsâk vakti bitiyor, sabah fecir oluyor, fecir atıyor,

tan yeri atıyor, sabah namazının vakti geliyor, bu iki rekât sabahın iki rekâtı çok kıymetli budur demişler. Bu nehari şer-i'idir yani. Şeriat nazarında gündüzün başlangıcı o vakittir ama daha güneş doğmadı. Hani güneş?

Yok, daha dur bakalım. Güneşin doğmasından sonradır diyenler var birde. Bu nehar, güneşin, nehari örfide güneşin doğmasından sonradır. Güneşin doğduğu zamandan sonra oda bizim işrâk namazı oluyor. Yani iki rekât işrâk namazını gündüzün başladığı neharın, nehar-ı örfi derler buna, örfi olarak, âdet olarak, geleneksel olarak gündüz, güneşin doğmasıyla başlar, batmasıyla biter. Ama dini bakımdan güneşin doğmasından evvel fecirden başlıyor, daha bir buçuk saat önceden başlıyor o ayrı. Bazısı da bunu demişler. Zaten camide bekleyip de zikirle meşgul olup da, kalkıp iki rekât namaz kılmanın çok sevaplı olduğundan başka hadîs-i şerîflerde buyurmuş Peygamber Efendimiz. Oda olabilir. İnşallah onu da yapmaya çalışalım. Sabah namazının sünnetini kılıyoruz da bazen de camiye geç geliyoruz. Bakıyoruz ki sünneti kılsak namaz kaçacak, o zaman Allahu Ekber durmak gerekiyor, imama

uyumak gerekiyor, sabah namazının sünneti kaçıyor. En iyisi biraz uykudan fedakârlık yapıp erkence kalkıp evde iki rekâtı kılmalı, camiye yetişmeli, sünnet kılınmış olmalı. Hem evde mescid edilmiş olur yani, evde de namaz kılmak çok sevap. Öyle yapılırsa daha iyi olur. Amma en garantili, sağlam olan iş, birde sabah namazından sonra bizim işrak namazını kılmaya çalışmamızdır. O zaman bu mükâfatlara nail oluruz.

Allah her türlü sevapları, mükâfatları ih-san eylesin. Hem dünyada hem ahirette cümlemizi aziz ve bahtiyar eylesin.

El-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

